

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2012. gada 17. janvārī*

Migrējošu darba ņēmēju sociālais nodrošinājums — Regula (EEK) Nr. 1408/71 — Darba ņēmējs, kas nodarbināts uz gāzes ieguves platformas, kura atrodas Nīderlandei pieguļošajā kontinentālajā šelfā — Obligātā apdrošināšana — Atteikums izmaksāt darbnespējas pabalstu

Lieta C-347/10

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Rechtbank Amsterdam* (Nīderlande) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2010. gada 5. jūlijā un kas Tiesā reģistrēts 2010. gada 8. jūlijā, tiesvedībā

A. Salemink

pret

Raad van bestuur van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen.

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs V. Skouris [*V. Skouris*], palātu priekšsēdētāji A. Tizzano [*A. Tizzano*], H.N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*], K. Lēnartss [*K. Lenaerts*] un Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], tiesneši R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], K. Šimans [*K. Schiemann*] (referents), E. Juhāss [*E. Juhász*], Dž. Arestis [*G. Arestis*], D. Švābi [*D. Šváby*] un M. Bergere [*M. Berger*],

ģenerālvokāts P. Kruss Viljalons [*P. Cruz Villalón*],

sekretāre L. Hjūleta [*L. Hewlett*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2011. gada 14. jūnija tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- A. Saleminka vārdā – R. E. Zalms [*R. E. Zalm*], *jurist*,
- *Raad van bestuur van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen* vārdā – I. Eikhauta [*I. Eijkhout*], pārstāve,
- Nīderlandes valdības vārdā – K. M. Viselsa [*C. M. Wissels*] un M. Norta [*M. Noort*], pārstāves,
- Grieķijas valdības vārdā – S. Vodina [*S. Vodina*] un E. M. Mamuna [*E.-M. Mamouna*], kā arī G. Karipsiadis [*G. Karipsiadis*], pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – holandiešu.

- Spānijas valdības vārdā – sākotnēji B. Plasa Krusa [*B. Plaza Cruz*], pēc tam S. Senteno Uerta [*S. Centeno Huerta*], pārstāves,
 - Eiropas Komisijas vārdā – M. van Bēks [*M. van Beek*] un V. Kreišics [*V. Kreuschitz*], pārstāvji,
- noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2011. gada 8. septembra tiesas sēdē,
pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz to, kā interpretēt EKL 39. un 299. pantu, kā arī Padomes 1971. gada 14. jūnija Regulas (EEK) Nr. 1408/71 par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem, pašnodarbinātām personām un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā, redakcijā ar grozījumiem un atjauninājumiem, kas izdarīti ar Padomes 1996. gada 2. decembra Regulu (EK) Nr. 118/97 (OV 1997, L 28, 1. lpp.; OV Īpašais izdevums latviešu valodā: 5. nod., 3. sēj., 3. lpp.), kurā izdarīti grozījumi ar Padomes 1998. gada 29. jūnija Regulu (EK) Nr. 1606/98 (OV L 209, 1. lpp.; OV Īpašais izdevums latviešu valodā: 5. nod., 3. sēj., 308. lpp.; turpmāk tekstā – “Regula Nr. 1408/71”), I un II sadaļu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību Nīderlandes pilsoņa A. Saleminka [*A. Salemink*], kurš bija strādājis uz Nīderlandei pieguļošajā kontinentālajā šelfā esošās gāzes ieguves platformas un dzīvo Spānijā, prasībā pret *Raad van bestuur van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen* (Nodarbināto personu apdrošināšanu pārvaldības institūta valde) par tās atteikšanos piešķirt viņam darbnespējas pabalstu.

Atbilstošās tiesību normas

Starptautiskās tiesības

- 3 ANO Jūras tiesību konvencijas, kas parakstīta Montegobejā (Jamaika) 1982. gada 10. decembrī, stājusies spēkā 1994. gada 16. novembrī, kuru Nīderlande ratificējusi 1996. gada 28. jūnijā un kas Eiropas Kopienas vārdā apstiprināta ar Padomes 1998. gada 23. marta Lēmumu 98/392/EK (OV L 179, 1. lpp.; OV Īpašais izdevums latviešu valodā: 4. nod., 3. sēj., 260. lpp.; turpmāk tekstā – “Jūras tiesību konvencija”), 60. pantā ar virsrakstu “Mākslīgās salas, iekārtas un būves ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā” ir noteikts:

“1. Piekrastes valstij ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā ir ekskluzīvas tiesības veidot, kā arī atļaut veidot un regulēt būvniecību, ekspluatāciju un izmantošanu attiecībā uz:

- a) mākslīgajām salām;
- b) iekārtām un būvēm, kas paredzētas 56. pantā noteiktajiem mērķiem, kā arī citiem ekonomiskiem mērķiem;
- c) iekārtām un būvēm, kuras var traucēt piekrastes valsts tiesību realizāciju zonā.

2. Piekrastes valstij ir ekskluzīva jurisdikcija pār [šīm] mākslīgajām salām, iekārtām un būvēm, to skaitā arī attiecībā uz muitas, finanšu, sanitārajiem un imigrācijas likumiem un noteikumiem, kā arī uz likumiem un noteikumiem, kas saistīti ar valsts drošību.

[..]”

- 4 Jūras tiesību konvencijas 77. pantā ar virsrakstu “Piekrastes valsts tiesības uz kontinentālo šelfu” ir paredzēts:

“1. Piekrastes valsts īsteno suverēnas tiesības uz kontinentālo šelfu tā izpētes un tā dabas resursu izmantošanas nolūkā.

2. Tiesības, kas minētas 1. punktā, ir ekskluzīvas tajā nozīmē, ka, ja piekrastes valsts nepēta kontinentālo šelfu un neizmanto tā dabas resursus, neviens nedrīkst to darīt bez piekrastes valsts skaidri izteiktas piekrišanas.

3. Piekrastes valsts tiesības uz kontinentālo šelfu nav atkarīgas no faktiskas vai nodomātas šelfa okupācijas vai no jebkuras tiešas paziņošanas par to.

[..]”

- 5 Šīs pašas konvencijas 80. pantā ar virsrakstu “Mākslīgās salas, iekārtas un būves kontinentālajā šelfā” ir noteikts:

“60. pantu piemēro *mutantis mutandis* attiecībā uz mākslīgajām salām, iekārtām un būvēm kontinentālajā šelfā.”

Savienības tiesiskais regulējums

- 6 Regulas Nr. 1408/71 13. pantā ar virsrakstu “Vispārīgi noteikumi” ir paredzēts:

“1. Ievērojot 14.c un 14.f pantu, uz personām, kam piemēro šo regulu, attiecas tikai vienas dalībvalsts tiesību akti. Minētos tiesību aktus nosaka saskaņā ar šo sadaļu.

2. Ievērojot 14. līdz 17. pantu:

- a) persona, kas ir nodarbināta vienā dalībvalstī, ir pakļauta šīs valsts tiesību aktiem arī tad, ja tā dzīvo citā dalībvalstī vai ja citā dalībvalstī atrodas tā uzņēmuma vai individa juridiskā adrese vai uzņēmējdarbības vieta, kurš nodarbina šo personu;

[..]”

Valsts tiesiskais regulējums

- 7 Saskaņā ar Likuma par slimības apdrošināšanu (*Ziektewet*, turpmāk tekstā – “ZW”) 3. pantu:

“1. Algots darbinieks ir privāto vai publisko tiesību aktos regulētās darba tiesiskajā attiecībās esoša fiziska persona vecumā līdz 65 gadiem.

2. Par algotu darbinieku nav uzskatāma ārpus Nīderlandes strādājoša persona, ja vien tā nedzīvo Nīderlandē un tās darba devējs arī nedzīvo vai nav reģistrēts Nīderlandē.”

- 8 Likuma par darbu un ienākumiem atkarībā no darbības (*Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen*, turpmāk tekstā – “WIA”), kas stājās spēkā 2006. gada 1. janvārī, 7. panta 1. punktā ir noteikts, ka algotam darbiniekam jābūt obligāti apdrošinātam.

- 9 Saskaņā ar WIA 8. panta 1. punktu “par algotu darbinieku šā likuma izpratnē uzskata algotu darbinieku [ZW] izpratnē, izņemot personu, kuras statuss izriet no minētā likuma 4. panta 1. punkta g) apakšpunkta”.

- 10 No *WIA* 18. panta 1. un 2. punkta izriet, ka 65 gadu vecumu nerasniegušas personas, kuru neuzskata par algotu darbinieku [*ZW* 3. panta otrās un piektās daļas izpratnē, kuras obligātā apdrošināšana ir beigusies, kura dzīvo ārpus Nīderlandes un kura tūlīt pēc obligātās apdrošināšanas beigām atrodas piecu gadu ilgumu nepārsniedzošās darba tiesiskajās attiecībās ar Nīderlandē dzīvojošu vai reģistrētu darba devēju, gadījumā ir iespējama brīvprātīga apdrošināšana.
- 11 Saskaņā ar *WIA* 47. panta 1. punktu apdrošinātajam saslimšanas gadījumā ir tiesības saņemt darbnespējas pabalstu, ja ir beidzies nogaidīšanas laiks, darbnespēja ir pilnīga un ilgstoša, un uz viņu nav attiecināms neviens izslēgšanas pamats.
- 12 Saskaņā ar Likuma par nodarbinātību ieguves rūpniecībā Ziemeļjūrā (*Wet arbeid mijnbouw Noordzee*) 3. pantu:
- “1. Šis pants attiecas uz darba ņēmējiem, kas nav apdrošināti nedz saskaņā ar [*ZW*], nedz atbilstoši kādam citam kādas Eiropas Savienības dalībvalsts tiesiskajam režīmam un kura darba tiesiskās attiecības ir regulētas Nīderlandes darba tiesību aktos vai vismaz to saistošajās normās.
2. Darba ņēmējam, kurš slimības dēļ nespēj veikt nolīgto darbu, ir tiesības saņemt Civilkodeksa 7. grāmatas 629. panta 1. punktā paredzēto darba samaksu 104 nedēļas, pat ja viņa darba līgums pa šo laiku ir beidzies.”

Pamatlietas fakti un prejudiciālais jautājums

- 13 Nīderlandes pilsonis A. Saleminks kopš 1996. gada ir strādājis par medicīnas māsu un daļēji par rentģena speciālistu uz uzņēmumam *Nederlandse Aardolie Maatschappij* piederošas ieguves platformas. Attiecīgā platforma atrodas Nīderlandei pieguļošajā kontinentālajā šelfā ārpus Nīderlandes teritoriālajiem ūdeņiem apmēram 80 km attālumā no Nīderlandes piekrastes.
- 14 2004. gada 10. septembrī A. Saleminks pārcēlās uz dzīvi Spānijā.
- 15 Līdz izceļošanai uz Spāniju A. Saleminks bija obligāti apdrošināts atbilstoši *ZW*, kura 3. panta 2. punktā ir noteikts, ka par algotu darbinieku neuzskata ārpus Nīderlandes strādājošu personu, ja vien tā nedzīvo Nīderlandē un tās darba devējs arī nedzīvo vai nav reģistrēts šajā dalībvalstī.
- 16 Pēc pārcelšanās uz dzīvi Spānijā A. Saleminks vairs neatbilda minētā 3. panta 2. punktā paredzētajam dzīvesvietas nosacījumam un tādēļ tika izslēgts no obligātās apdrošināšanas, tostarp darbnespējas gadījumam.
- 17 Kopš 2004. gada 4. oktobra A. Saleminks bija apdrošināts brīvprātīgi, kas tomēr vēlāk tika izbeigts iemaksu neveikšanas dēļ. Vēlākie A. Saleminka 2006. gadā veiktie pūliņi iegūt brīvprātīgo apdrošināšanu bija nesekmīgi pieteikšanās novēlotības dēļ.
- 18 2006. gada 24. oktobrī paziņojis par saslimšanu, A. Saleminks 2007. gada 11. septembrī lūdza *WIA* paredzēto darbnespējas pabalstu, sākot no 2008. gada 24. oktobra.
- 19 Šo lūgumu *Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen* (Nodarbināto personu apdrošināšanu pārvaldības institūts, turpmāk tekstā – “*UWV*”) noraidīja, pamatojoties uz apstākli, ka darbnespējas iestāšanās dienā, proti, 2006. gada 24. oktobrī, A. Saleminks nebija obligāti apdrošināts. Tā kā A. Saleminks kopš 2004. gada 10. septembra dzīvoja ārpus Nīderlandes, pēc *UWV* domām, kopš šīs dienas viņš vairs nebija obligāti apdrošināts.

- 20 *Rechtbank Amsterdam* [Amsterdamas tiesā] A. Saleminks apgalvoja, ka viņam varot būt tiesības saņemt darbnespējas pabalstu, pamatojoties uz Regulu Nr. 1408/71, kura, viņaprāt, ir piemērojama attiecībā uz Nīderlandei pieguļošo kontinentālo šelfu, kas esot uzskatāms par Nīderlandes teritorijas daļu.
- 21 Šajā ziņā viņš atsaucas uz *Sociale Verzekeringsbank* (Sociālās apdrošināšanas banka, turpmāk tekstā – “SVB”) kopš 2006. gada 1. janvāra īstenoto politiku, kas ir balstīta uz Tiesas 1994. gada 29. jūnija spriedumu lietā C-60/93 *Aldewereld (Recueil, I-2991. lpp.)* un atbilstoši kurai Nīderlandei pieguļošajā kontinentālajā šelfā strādājošos darba ņēmējus uzskata par Nīderlandē sociāli apdrošinātiem.
- 22 Iesniedzējtiesa šo politiku apraksta šādi:
- “SVB uzskata, ka [...] Regulas [Nr. 1408/71] II sadaļu piemēro tad, ja algots darbinieks [darba ņēmējs] dzīvo Kopienas teritorijā, taču strādā ārpus Kopienas teritorijas pie Kopienā reģistrēta darba devēja. Šajā ziņā SVB no argumentācijas [Tiesas 1984. gada 12. jūlija spriedumā lietā] [237/83] *Prodest (Recueil, 3153. lpp.)* un [iepriekš minētajā] lietā *Aldewereld* secina nosacījumu, ka algotam darbiniekam [darba ņēmējam] tieši pirms strādāšanas ārpus Kopienas ir bijis jābūt apdrošinātam dalībvalstī, kurā ir reģistrēts viņa darba devējs, vai apdrošinātam uz šīs dalībvalsts tiesību aktu pamata, kamēr strādā ārpus Kopienas. Ja viens no šiem nosacījumiem ir izpildīts, SVB uzskata, ka laikposmā, kamēr tiek strādāts ārpus Kopienas, ir jāpiemēro darba devēja dalībvalsts tiesību akti.”
- 23 Taču *UWV* uzskatīja, ka pēc pārceļšanās uz dzīvi Spānijā A. Saleminks vairs neatbilda obligātās apdrošināšanas nosacījumiem.
- 24 Iesniedzējtiesa izklāsta savas šaubas par to, vai Regula Nr. 1408/71 ir piemērojama arī attiecīgajā kontinentālajā šelfā. Tā vaicā, vai teritorija, uz kuru attiecas dalībvalsts suverēnā vara, nav jānošķir no teritorijas, kurās dalībvalsts ir tiesīga īstenot ierobežotas suverēnās tiesības, taču ir arī tiesīga tās neīstenot, kā, pēc iesniedzējtiesas domām, to esot darījusi Nīderlande attiecībā uz sociāla nodrošinājuma tiesību aktiem kontinentālajā šelfā. Tādējādi jautājums ir par to, vai dalībvalsts ir tiesīga, īstenojot funkcionālo jurisdikciju attiecībā uz kontinentālo šelfu, pret tajā strādājošajiem darbiniekiem attiekties citādi kā pret šīs valsts teritorijā strādājošajiem.
- 25 Iesniedzējtiesa atzīst, ka *UWV* atteikums iespējami ir nesaderīgs ar darba ņēmēju brīvas pārvietošanās principu, ņemot vērā apstākli, ka A. Saleminks zaudēja priekšrocību, kura tam bijusi, kamēr viņš dzīvoja Nīderlandē. Tomēr tā šaubās, vai attiecīgo nesaderīgumu varētu mazināt apstākļi, ka A. Saleminks varēja brīvprātīgi apdrošināties un ka viņš šo iespēju ir izmantojis.
- 26 Iesniedzējtiesa visbeidzot konstatē, ka *ZW 3. panta 2. punktā* izvirzītais dzīvesvietas nosacījums ir problemātisks kritērijs tādā ziņā, ka tas var iespējami radīt diskrimināciju pilsonības dēļ.
- 27 Šādos apstākļos *Rechtbank Amsterdam* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:
- “Vai Kopienas tiesību normām, kuru mērķis ir nodrošināt darba ņēmēju brīvas pārvietošanās īstenošanu, it īpaši Regulas Nr. 1408/71 I un II sadaļas noteikumiem, kā arī EKL 39. un 299. pantam [...] ir pretrunā, ka darba ņēmējs, kas ārpus Nīderlandes teritorijas strādā pie Nīderlandē reģistrēta darba devēja uz kontinentālā šelfa Nīderlandes zonā nostiprinātās iekārtas, nav apdrošināts saskaņā ar obligātās sociālās apdrošināšanas valsts sistēmu tāpēc vien, ka viņš dzīvo nevis Nīderlandē, bet gan citā dalībvalstī (šajā gadījumā – Spānijā), pat ja viņam ir Nīderlandes pilsonība un tiek piedāvāta iespēja noslēgt brīvprātīgu apdrošināšanu būtībā ar tādiem pašiem nosacījumiem kā obligātās apdrošināšanas gadījumā?”

Par prejudiciālo jautājumu

- 28 Ar savu jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Regulas Nr. 1408/71 un EKL 39. panta normas ir jāinterpretē tādējādi, ka tām ir pretrunā, ka darba ņēmējs, kas strādā uz kādai dalībvalstij pieguļošajā kontinentālajā šelfā nostiprinātas iekārtas, šajā dalībvalstī nav obligāti apdrošināts saskaņā ar valsts tiesību aktiem par sociālo apdrošināšanu tāpēc vien, ka viņš dzīvo nevis tajā, bet gan kādā citā dalībvalstī.
- 29 Šajā ziņā jāatgādina, ka saskaņā ar Regulas Nr. 1408/71 13. panta 2. punkta a) apakšpunktu uz personu, kas ir nodarbināta kādā dalībvalstī, šis valsts tiesību akti attiecas pat tad, ja tā dzīvo citā dalībvalstī.
- 30 Tomēr minētā 13. panta 2. punkta a) apakšpunkta, kā arī vispārīgi – Savienības tiesību piemērojamību tādā lietā, kāda ir pamatliesa, apstrīd gan Nīderlandes valdība, gan *UWV*, jo attiecīgais darbs tiek veikts uz Nīderlandei pieguļošajā kontinentālajā šelfā esošas gāzes ieguves platformas ārpus Nīderlandes teritoriālajiem ūdeņiem. Nīderlandes valdība un *UWV* šajā ziņā apgalvo, ka teritoriāli Regula Nr. 1408/71 esot piemērojama tikai valsts teritorijā. Iesniedzējtiesa vienlīdz šaubās, vai Savienības tiesības būtu piemērojamas attiecīgajā kontinentālajā šelfā.
- 31 Šajā ziņā ir svarīgi ņemt vērā starptautisko tiesību normas un principus jautājumā par kontinentālā šelfa tiesisko režīmu.
- 32 1969. gada 20. februāra spriedumā (tā dēvētajās “Ziemeļjūras kontinentālā šelfa” lietās, *Recueil des arrêts, avis consultatifs et ordonnances*, 1969, 3. lpp., 19. punkts) Starptautiskajai tiesai nācās spriest par piekrastes valsts tiesībām uz kontinentālo šelfu, kas ir tās teritorijas dabiskais turpinājums jūras dzelmē. Tā nosprieda, ka minētās tiesības pastāv *ipso facto* un *ab initio* tāpēc, ka valstij ir suverenitāte šajā teritorijā un šī suverenitāte tiek paplašināta, suverēnās tiesības izmantojot jūras gultnes izpēti un tā dabas resursu ieguves mērķiem.
- 33 No Jūras tiesību konvencijas 77. panta izriet, ka piekrastes valsts īsteno suverēnas tiesības attiecībā uz kontinentālo šelfu tā izpēti un tā dabas resursu izmantošanas mērķiem. Šīs tiesības ir ekskluzīvas tajā tādā ziņā, ka gadījumā, ja piekrastes valsts nepēta kontinentālo šelfu un neizmanto tā dabas resursus, bez tās skaidri izteiktas piekrišanas to darīt nedrīkst neviens.
- 34 Savukārt jautājumā par mākslīgajām salām, iekārtām un būvēm kontinentālajā šelfā jānorāda, ka saskaņā ar Jūras tiesību konvencijas 80. pantu, to lasot saistībā ar šīs pašas konvencijas 60. pantu, piekrastes valstij ir ekskluzīvas tiesības tās veidot, kā arī atļaut un regulēt to būvniecību, ekspluatāciju un izmantošanu. Piekrastes valstij ir ekskluzīva jurisdikcija pār šīm mākslīgajām salām, šīm iekārtām un šīm būvēm.
- 35 Tā kā dalībvalstij ir suverenitāte, lai arī tā ir tikai funkcionāla un ierobežota, pār tai pieguļošo kontinentālo šelfu (šajā ziņā skat. 2007. gada 29. marta spriedumu lietā C-111/05 *Aktiebolaget NN*, Krājums, I-2697. lpp., 59. punkts), darbs, kas veikts uz minētajā kontinentālajā šelfā esošām nostiprinātām vai peldošām iekārtām saistībā ar izpēti un/vai dabas resursu ieguves darbībām, saskaņā ar Savienības tiesībām jāuzskata par veiktu minētās valsts teritorijā (šajā ziņā skat. 2002. gada 27. februāra spriedumu lietā C-37/00 *Weber*, *Recueil*, I-2013. lpp., 36. punkts, un 2005. gada 20. oktobra spriedumu lietā C-6/04 Komisija/Apvienotā Karaliste, Krājums, I-9017. lpp., 117. punkts).
- 36 Tādējādi dalībvalsts, kura gūst labumu no tai pieguļošā kontinentālā šelfa daļā īstenotajām izpēti un/vai resursu ieguves ekonomiskajām prerogatīvām, nevar nepiemērot Savienības tiesību normas, ar kurām paredzēts nodrošināt šādās iekārtās strādājošo darba ņēmēju brīvu pārvietošanos.

- 37 Konstatējot, ka Savienības tiesības un konkrēti Regula Nr. 1408/71 ir piemērojamas dalībvalstij pieguļošajā kontinentālajā šelfā, jānoskaidro, vai minētajai regulai un EK līguma normām par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos ir pretrunā, ka kāda A. Saleminka situācijā esoša persona ir izslēgta no obligātās apdrošināšanas režīma tāpēc, ka tā pārcēlusies uz dzīvi Spānijā.
- 38 Šajā ziņā jāuzsver, ka Regulas Nr. 1408/71 13. panta 2. punkta a) apakšpunkta vienīgais mērķis ir noteikt valsts tiesību aktus, kas piemērojami personām, kuras strādā algotu darbu kādas dalībvalsts teritorijā. Šīs normas mērķis nav noteikt, ar kādiem nosacījumiem ir tiesības vai pienākums apdrošināties atbilstoši sociālā nodrošinājuma sistēmai vai attiecībā uz kādu konkrētu šādas sistēmas jomu. Tiesa jau vairākkārt savā judikatūrā ir norādījusi, ka šos nosacījumus noteikt ir katras dalībvalsts tiesību aktu ziņā (skat. it īpaši 1982. gada 23. septembra spriedumu lietā 275/81 *Koks, Recueil*, 3013. lpp., un 2005. gada 7. jūlija spriedumu lietā C-227/03 *van Pommeren-Bourgondiën*, Krājums, I-6101. lpp., 33. punkts).
- 39 Tomēr, lai arī noteikt nosacījumus dalībai savās sociālā nodrošinājuma sistēmās joprojām ir dalībvalstu kompetencē, tām, izmantojot šo kompetenci, ir jāievēro Savienības tiesības un it īpaši Līguma normas par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos (šajā ziņā skat. 1990. gada 3. maija spriedumu lietā C-2/89 *Kits van Heijningen, Recueil*, I-1755. lpp., 20. punkts, un 2000. gada 23. novembra spriedumu lietā C-135/99 *Elsen, Recueil*, I-10409. lpp., 33. punkts).
- 40 Tādēļ, pirmkārt, šo nosacījumu rezultātā no tādu valsts tiesību aktu, kā pamatlietā esošie, piemērošanas subjektu loka nevar izslēgt personas, attiecībā uz kurām saskaņā ar Regulu Nr. 1408/71 šie tiesību akti ir piemērojami, un, otrkārt, obligātās apdrošināšanas sistēmām jābūt saderīgām ar EKL 39. pantā noteikto (šajā ziņā skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Kits van Heijningen*, 20. punkts, un lietā *van Pommeren-Bourgondiën*, 39. punkts).
- 41 Taču Regulas Nr. 1408/71 13. panta 2. punkta a) apakšpunktā ir skaidri noteikts, ka uz personu, kas ir nodarbināta kādā dalībvalstī, šis valsts tiesību akti attiecas “arī tad, ja tā dzīvo citā dalībvalstī”. Šī tiesību norma netiktu ievērota, ja dzīvesvietas nosacījums, kas dalībvalsts, kuras teritorijā veikts algotais darbs, tiesību aktos noteikts dalībai tajā paredzētajā obligātās apdrošināšanas sistēmā, varētu tikt izmantots pret personām, uz kurām attiecas 13. panta 2. punkta a) apakšpunkts. Attiecībā uz šīm personām minētās tiesību normas rezultātā dzīvesvietas nosacījums tiek aizstāts ar nosacījumu, kas pamatots ar algota darba veikšanu attiecīgās dalībvalsts teritorijā (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Kits van Heijningen*, 21. punkts).
- 42 Tādējādi Regulas Nr. 1408/71 13. panta 2. punkta a) apakšpunktam ir pretrunā tāds valsts tiesību akts, par kādu ir pamatlieta, saskaņā ar kuru uz kādai dalībvalstij pieguļošajā kontinentālajā šelfā esošās gāzes ieguves platformas strādājošs darba ņēmējs šajā pašā valstī varētu vai nevarētu tikt obligātā kārtā apdrošināts atkarībā no dzīvesvietas kritērija.
- 43 Turklāt jākonstatē, ka šādu valsts tiesību aktu dēļ tādi nerezidenti darba ņēmēji kā A. Saleminks sociālā nodrošinājuma ziņā Nīderlandē atrodas ne tik izdevīgā stāvoklī kā darba ņēmēji rezidenti un tādējādi netiek ievērots EKL 39. pantā garantētās pārvietošanās brīvības princips.
- 44 Lai arī iepriekš minētā sprieduma lietā *van Pommeren-Bourgondiën* 40. punktā Tiesa nav izslēgusi, ka dzīvesvietas nosacījums tam, lai varētu saglabāt piederību obligātās apdrošināšanas sistēmai attiecībā uz noteiktām sociālā nodrošinājuma jomām, varētu būt saderīgs ar EKL 39. pantu, ar A. Saleminkam esošo iespēju apdrošināties brīvprātīgi nevar atspēkot šā sprieduma 43. punktā izdarīto konstatējumu. Proti, darbības, kas brīvprātīgi apdrošināties gribošajiem nerezidentiem darba ņēmējiem jāveic pēc savas ierosmes, kā arī ar šā veida apdrošināšanu saistītie ierobežojumi, piemēram, apdrošināšanas pieteikuma iesniegšanai ievērojamie termiņi, ir faktori, kuru dēļ nerezidenti darba ņēmēji, kuriem ir vienīgi iespēja apdrošināties brīvprātīgi, atrodas ne tik izdevīgā stāvoklī kā rezidenti, kuriem ir obligātās apdrošināšanas nodrošinājums.

- 45 Tādēļ uz uzdoto jautājumu jāatbild, ka Regulas Nr. 1408/71 13. panta 2. punkta a) apakšpunkts un EKL 39. pants jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā, ka darba ņēmējs, kas strādā uz kādai dalībvalstij pieguļošajā kontinentālajā šelfā nostiprinātas iekārtas, šajā dalībvalstī nav obligāti apdrošināts saskaņā ar valsts tiesību aktiem par sociālo apdrošināšanu tāpēc vien, ka viņš dzīvo nevis tajā, bet gan kādā citā dalībvalstī.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 46 Attiecībā uz lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēti lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

Padomes 1971. gada 14. jūnija Regulas (EEK) Nr. 1408/71 par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem, pašnodarbinātām personām un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā, redakcijā ar grozījumiem un atjauninājumiem, kas izdarīti ar Padomes 1996. gada 2. decembra Regulu (EK) Nr. 118/97, kurā izdarīti grozījumi ar Padomes 1998. gada 29. jūnija Regulu (EK) Nr. 1606/98, 13. panta 2. punkta a) apakšpunkts un EKL 39. pants jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā, ka darba ņēmējs, kas strādā uz kādai dalībvalstij pieguļošajā kontinentālajā šelfā nostiprinātas iekārtas, šajā dalībvalstī nav obligāti apdrošināts saskaņā ar valsts tiesību aktiem par sociālo apdrošināšanu tāpēc vien, ka viņš dzīvo nevis tajā, bet gan kādā citā dalībvalstī.

[Paraksti]